

PARAULA I VIDA

Germanor sense sospites

Aquest diumenge celebrem a totes les diòcesis el Dia de l'Església diocesana o la «**Diada de Germanor**», bella expressió per a indicar que entre tots hem de sostenir les necessitats de tota la comunitat eclesial. No s'escapa a ningú que les activitats pastorals que l'Església porta a terme, reclamen una dimensió econòmica.

Les notícies que han abundat aquestes darreres setmanes sobre el tema de les immatriculacions de béns immobles al Registre, per part dels bisbats tendeixen a fer creure que ens hem apropiat d'alguns béns que no eren nostres. I no és així de cap manera. Els funcionaris del Registre han fet les coses bé i han inscrit només quan hi havia fonament. En tots els casos s'han seguit els procediments legals previstos en la normativa vigent sobre els béns que des de temps immemorial han estat propietat de l'Església. No podem oblidar que la llei no permetia l'accés dels béns eclesiàstics als Registres de la Propietat, en part com a resultat de les desamortitzacions sofertes a Espanya al segle XIX. En conseqüència, i per responsabilitat històrica i patrimonial, l'Església pel bé de la comu-

nitat cristiana i al servei de tota la població ha exercit aquest dret ja que no hi havia dubtes sobre de qui eren aquests béns, i de fet ja figuraven al Cadastre. No s'ha pres res a ningú. Allò que era de l'Església, de les parròquies o del Bisbat d'Urgell, ara s'ha inscrit. I si en algun lloc concret hi hagués hagut algun error, es podria esmenar. No és justa, per tant, la sospita permanent amb remor d'anticlericalisme sobre el que l'Església ha fet al llarg de la història: hem defensat i cuidat responsablement del patrimoni, les esglésies i els béns de tots els cristians. I tothom qui ho consideri sense prejudicis, reconeixerà que ha estat així.

Ara la Jornada de Germanor, un any més, ens ve a recordar que aquesta «construcció de l'Església» és més que els temples i rectories, encara que siguin necessaris. L'Església es va realitzant a la catequesi, la pastoral envers els joves i les famílies, les colònies i l'esplai, els seminaris i la formació dels laics, l'atenció als malalts, l'ajut de Càritas envers els pobres, les missions i l'ajuda al tercer món, el manteniment del personal contractat per a les accions pastorals, l'acció dels religiosos i religioses, els mitjans de comunicació social, els temples i altres dependències d'acció

pastoral, etc. Amb el vostre ajut podrem anar-ho fent i ampliant segons les necessitats que anirem tenint, i que són grans. Ajudar és ser-ne coresponsables, i ho ajudarem si ens ho estimem. Cal agrair a tots els qui, en les declaracions de la renda, marqueu lliurement la «x» en la vostra declaració —tant si és negativa com positiva—. És compatible amb la destinació a d'altres fins socials, ja que no s'exclouen els dos. Comporta també anar fent camí cap a l'autofinançament i un esforç de major transparència informativa en els comptes. L'Estat permet que les persones que volen ajudar l'Església ho puguin fer a través de l'assignació tributària. S'evita així cap aportació directa de l'Estat, i no és un diner públic sinó que lliurement l'assignen o no els ciutadans a una confessió religiosa o a una finalitat social, o a les dues a la vegada. Aquesta aportació a través de l'IRPF només representa cobrir el 25% de les necessitats bàsiques de l'Església, i el 75% restant ve directament de la generositat dels fidels a través de campanyes, subscripcions i donatius directes. Gràcies per la vostra generositat mantinguda.

† **Joan-Enric Vives**
Arquebisbe d'Urgell

ACTUALITAT

Curs de discerniment i acompanyament personal per a preveres

El dilluns 8 d'octubre es va iniciar el «Curs de discerniment i acompanyament personal per a preveres» que ha promogut la Conferència Episcopal Tarraconense i ha confiat a l'equip de professors del «Màster en Discerniment Vocacional i Acompanyament Espiritual» que atorga la Universitat de Comillas. El curs el dirigeix el P. Adrián López Galindo, jesuïta, Director del Màster de formadors a Salamanca des de 1993.

Un grup de 24 alumnes de totes les deu diòcesis de Catalunya hi estan inscrits i el seguiran de forma intensiva durant dues setmanes dels mesos d'octubre, febrer i maig i tindrà continuïtat l'any que ve amb un segon curs. Les classes s'imparteixen al Seminari Conciliar de Barcelona i els alumnes conviuen durant aquests dies durant dues setmanes al trimestre. Del Bisbat d'Urgell hi participen Mn. Esteban, Mn. Velásquez, Mn. Casanovas i Mn. Villega.

APUNTS PER A L'ANÀLISI

Aprofundir el misteri de Jesús

Aquests diumenges estem llegint a la segona lectura fragments escollits de la carta als Hebreus. El que llegim avui ens ofereix l'ocasió de tornar a aprofundir el misteri de Jesús. Hebreus té un llenguatge molt propi. Quan l'entendem apareix el que és: un místic extraordinari que ens acompanya cap el nucli del misteri que ell ha contemplat.

Aquesta és la idea central de la carta: Jesucrist va entrar al santuari del cel no amb la sang d'altres sinó amb la seva pròpia sang (9,11-12). Té al davant, sens dubte, la mort de Jesús en la creu. La imatge de la sang, però, és tan viva i la mort de Jesús tan dolorosa, que espontàniament pensem

en el seu sofriment. Però l'autor no es refereix pròpiament a la mort física de Jesús sinó a la seva donació total, personal, lliure al Pare, a la seva entrega interior plena. No va oferir coses externes o animals, com feien els sacerdots al temple de Jerusalem, sinó que es va oferir ell mateix, donant-se del tot. Utilitza la imatge de la sang, però no per subratllar el sofriment o la mort de Jesús, sinó com a signe de la seva donació personal al Pare, sentit últim i admirable de la seva mort, i de tota la seva vida.

Hebreus continua: amb la seva sang entrà al santuari del cel. Per a Hebreus, el cel és Déu mateix. Així Jesús, donant-se, va entrar en comunió plena

amb Déu. És donant-se del tot al Pare com Jesús, el Fill, es va unir a Ell i va entrar a la felicitat, la vida plena. En un altre text ho diu de manera sorprenent: «Tot i ser Fill, en els sofriments va aprendre a entregar-se al Pare i així arribà a la plenitud» (5,8-9).

Aquest va ser el seu misteri i aquest es el «camí nou i vivent» (10,19-20) que ens ha obert a nosaltres i a tota la humanitat, el camí de la veritable comunió amb Déu, el camí d'una vida donada, oferta, generosa, que sap estimar i perdonar, que sap perdre-ho tot, donant-se als altres.

Gaspar Mora
Professor emèrit de la FTC

PALABRA Y VIDA

«Germanor» sin sospechas

Este domingo celebramos en todas las diócesis el Día de la Iglesia diocesana o «**Jornada de Germanor**», bella expresión para indicar que entre todos debemos sostener las necesidades de toda la comunidad eclesial. No escapa a nadie que las actividades pastorales que la Iglesia lleva a cabo reclaman una dimensión económica.

Las noticias que han abundado estas últimas semanas sobre el tema de las inmatriculaciones de bienes inmuebles en el Registro, por parte de las diócesis tienden a hacer creer que nos hemos apropiado de algunos bienes que no eran nuestros. Y no es así de ninguna manera. Los funcionarios del Registro han hecho las cosas bien y han inscrito sólo cuando había fundamento. En todos los casos se han seguido los procedimientos legales previstos en la normativa vigente acerca de los bienes que desde tiempo inmemorial han sido propiedad de la Iglesia. No podemos olvidar que la ley no permitía el acceso de los bienes eclesiásticos a los Registros de la Propiedad, en parte como resultado de las desamortizaciones sufridas en España en el siglo XIX. En consecuencia, y por responsabilidad histórica y patrimonial, la Iglesia por el bien de la comunidad cristiana y al servicio de toda la población ha ejercido este derecho ya que no había dudas sobre de quién eran estos bienes, y de hecho ya figuraban en el Catastro. No se ha quitado nada a nadie. Lo que era de la Iglesia, de las parroquias o de la Diócesis de Urgell, ahora se ha inscrito. Y si en algún lugar concreto hubiese habido algún error, se podría enmendar. No es justa, por tanto, la sospecha permanente con tintes de anticlericalismo sobre lo que la Iglesia ha realizado a lo largo de la historia: hemos defendido y cuidado responsablemente del patrimonio, las iglesias y los bienes de todos los cristianos. Y si se considera sin prejuicios, se reconocerá que ha sido así.

Ahora la Jornada de «Germanor», un año más, nos viene a recordar que esta «construcción de la Iglesia» es más que los templos y rectorías, aunque sean necesarios. La Iglesia se va forjando en la catequesis, la pastoral con los jóvenes y las familias, las colonias y el esplai, los seminarios y la formación de los laicos, la atención a los enfermos, la ayuda de Cáritas con los pobres, las misiones y la ayuda al tercer mundo, el mantenimiento del personal contratado para las acciones pastorales, la acción de los religiosos y religiosas, los medios de comunicación social, los templos y otras dependencias de acción pastoral, etc. Con vuestra ayuda podremos seguir haciéndolo y ampliando según las necesidades que iremos teniendo, y que son grandes. Ayudar es ser corresponsables, y lo ayudaremos si lo amamos. Hay que agradecer a todos los que, en las declaraciones de la renta, marcáis libremente la «x» en vuestra declaración —tanto si es negativa como positiva—. Es compatible con destinarlo también a otros fines sociales, ya que no se excluyen los dos. Comporta ir haciendo camino hacia la autofinanciación y un esfuerzo de mayor transparencia informativa en las cuentas. El Estado permite que las personas que quieren ayudar a la Iglesia lo puedan hacer a través de la asignación tributaria. Se evita así la aportación directa del Estado, y no es un dinero público sino que libremente lo asignan o no los ciudadanos a una confesión religiosa o a una finalidad social, o ambas a la vez. Esta aportación a través del IRPF sólo representa cubrir el 25% de las necesidades básicas de la Iglesia, y el 75% restante viene directamente de la generosidad de los fieles a través de campañas, suscripciones y donativos directos. Gracias por vuestra generosidad perseverante.

† **Joan-Enric Vives**
Arzobispo de Urgell

Visita Pastoral a Bellmunt, Penelles i Bellcaire d'Urgell

L'Arquebisbe Joan-Enric, acompanyat pel Rector, Mn. Iván Ayala, va visitar el diumenge 7 d'octubre els pobles de Bellmunt, Penelles i Bellcaire d'Urgell. Fou rebut pels feligresos i pels respectius alcaldes que el van felicitar pels seus vint-i-cinc anys de Bisbe.

A Bellmunt va celebrar l'Eucaristia dominical a l'església dedicada a Sant Josep i va predicar l'homília en la qual va remarcar el valor de la Visita Pastoral, la unió amb tota la Diòcesi i l'Església universal, i l'esperança i la fe que el Bisbe ve a fomentar en tots els cristians, perquè siguin sal i llum enmig del seu poble i a tot arreu. L'Alcaldessa, Sra. Sònia Valero Dencàs, li oferí un record del poble, i el felicità. L'Arquebisbe pogué veure la necessitat que el poble té d'arreglar l'antiga sagristia, i es mostrà favorable a una ajuda per a fer-ho possible amb la col·laboració de tots.

Mons. Vives va visitar també Penelles on, acompanyat pels feligresos i per l'Alcalde, Eloi Bergós i Farràs, va poder contemplar alguns dels espectaculars murals que decoren parets i cases del poble, i que li estan donant una gran atracció de visitants. Va celebrar l'Eucaristia dominical a l'església dedicada a Sant Joan Baptista i va predicar l'homília. La Coral Sant Joan de Penelles dirigida per Vicenç Perera —coral que enguany compleix els seus 36 anys de vida— acompanyà els cants de la missa, i convidà l'Arquebisbe a l'estrena mundial a Penelles el proper desembre del *Poema de Nadal* de Josep M. de Sagarra, musicat per Vicenç Perera.

A Bellcaire d'Urgell també fou rebut per l'Alcalde, Jaume Montfort i Samà, i presidí l'Eucaristia dominical, acompanyant els cants la coral parroquial a l'església parroquial dedicada a l'Assumpció de la Mare de Déu. En la seva homília va remarcar que

Visita Pastoral a Bellmunt

l'Evangeli posava al centre els infants per la seva confiança i abandó en mans de Déu que tots hem d'imitar, i dedicar esforços i energies pastorals als joves, adolescents i infants. També exhortà a pregar a la Mare de Déu amb el Rosari, en aquell dia que s'esqueia la festa de la Mare de Déu del Roser, de gran devoció a tot el Bisbat. I va explicar el sentit i el valor de la Visita Pastoral del Bisbe, que fa més forta la comunió amb tota la Diòcesi i l'Església universal, i que transmet esperança i fe en tots els cristians, perquè siguin testimonis enmig del seu poble i a tot arreu.

Visita Pastoral a Penelles

Visita Pastoral a Bellcaire d'Urgell

TWITTER DEL PAPA FRANCESC

@Pontifex: «Que l'amor de Déu esdevingui cada cop més la força que atrau i orienta la nostra llibertat» (2 de setembre).

@Pontifex: «La veritable pau és un do de Déu; brolla de cors guarits i reconciliats i s'estén fins a abraçar el món sencer» (3 de setembre).

@Pontifex: «La fe ens ajuda a entendre el sentit de la vida: Déu és amb nosaltres i ens estima infinitament» (4 de setembre).

@Pontifex: «Recordeu que com més us doneu als altres més rebreu vosaltres mateixos i sereu més feliços» (7 de setembre).

El President de Càritas Espanyola coneix Càritas diocesana d'Urgell

El President de Càritas Espanyola, Manuel Bretón, va realitzar una visita a Càritas d'Urgell els dies 7 i 8 d'octubre, i va poder conèixer les particularitats i la qualitat del treball que es duu a terme a l'organització, en les seves diverses àrees d'inserció social, d'acompanyament de famílies i persones i de suport a la infància i al jovent, també en l'àrea de persones amb discapacitats. Al llarg dels dos dies el Sr. Bretón —que viatjava amb la seva esposa— va ser acompanyat en tot moment pel Director de Càritas, Josep Casanova, i també va poder compartir moltes estones de treball amb l'Arquebisbe d'Urgell, Mons. Joan-Enric Vives, i amb tot l'equip de Càritas.

Manuel Bretón va valorar molt l'emprenedoria de nous projectes, la capacitat d'adaptació dels equips humans a les necessitats del territori i les seves peculiaritats de molta extensió amb una població disgregada, i la creació d'una empresa d'inserció laboral. Va saludar les persones que formen part de l'equip de Càritas en totes les seves àrees i va seguir els processos de treball en els llocs. Per a fer-ho, va recórrer els centres de Sant Domènec a Balaguer, de Tremp, de Sant Ot a La Seu d'Urgell, amb els centres de treball de Nougrapats i de les botigues Grapats i Grapats Encants de roba de segona mà i de reciclatge.

El dilluns dia 8, a la tarda, va poder conèixer el funcionament de Càritas al Principat d'Andorra, on es va desplaçar amb Mons. Vives i el Director de Càritas d'Urgell. A les seves instal·lacions, a la Casa de l'Església del Fener, va poder trobar-se amb el President de Càritas Nacional d'Andorra, el Sr. Amadeu Rocamora, i altres responsables, el Consiliari i Arxiprest de les Valls d'Andorra, Mn. Ramon Sàrries, i van poder tractar els temes més destacats de la realitat social al Principat.

A La Seu d'Urgell van compartir un dinar de germanor amb el personal de Càritas, i també van poder conèixer la Catedral de Santa Maria d'Urgell, acompanyats pel Rector de Sant Ot i Vicari General, Mn. Ignasi Navarri. En el dia de treball més intens, el dilluns 8 d'octubre, en les diferents reunions i trobades de treball també va estar present el Consiliari de Càritas d'Urgell, Mn. Jaume Mayoral.

Aquesta visita del President de Càritas Espanyola formava part d'una visita que va fer per conèixer la realitat d'algunes Càritas catalanes, com la de Barcelona i Sant Feliu de Llobregat.

«Amb tu, som una gran família»

Celebrem la Diada de Germanor, una crida per prendre consciència de tot allò que construïm entre tots com a comunitat que prega, que té cura, que està atenta a la cultura i a les necessitats de la societat i les persones.

A la nostra diòcesi hi ha 363 parròquies i un monestir i hi presten servei 93 sacerdots, 122 religiosos i religioses i hi ha 10 monjos i monges de clausura. Hem celebrat 777 baptismes, 833 comunions, 518 confirmacions i 196 matrimonis; s'ha distribuït la unció dels malalts a 185 persones, hi ha 265 catequistes i 10 centres educatius catòlics.

Es duu a terme una àmplia activitat caritativa i assistencial; a través de 23 centres assistencials i socials, amb el suport dels voluntaris de Càritas (227) i de Mans Unides (45) hem atès a les nostres parròquies 4.511 persones, 15 persones ateses de quedar en exclusió social, hem treballat per fer possible 3 projectes de cooperació al desenvolupament.

Queden al nostre càrrec i atenció 451 béns immobles d'Interès Cultural.

Treballem intensament a través de totes les mans disposades a fer possible la vertebració de territori, a través de les inversions que fem en accions pastorals i assistencials (pastoral, catequesi, litúrgiques, caritatives i socials), les que es fan per a la conservació i el manteniment dels edificis dels quals en som responsables, les aportacions a centre de formació i educatius...

Més d'un 30% dels ingressos que fan possible això són aportacions dels fidels, de totes les persones que fem realitat que aquesta gran família segueixi endavant.

Condol i solidaritat amb Mallorca.

L'Arquebisbe d'Urgell i Copríncep d'Andorra ha enviat una carta de condol i de solidaritat al Sr. Bisbe de Mallorca, Excm. i Rvdm. Mons. Sebastià Taltavull, en la qual li fa arribar el condol per les víctimes de les fortes pluges i inundacions devastadores a Sant Llorenç des Cardassar, Artà i l'Illot, a Mallorca: «Us vull fer arribar el meu sentit condol per les víctimes mortals dels aiguats i la meua tristesa pels quantiosos danys que ha sofert la població.»

També li demana que faci arribar «la meua solidaritat i proximitat espiritual a tots els damnificats, afectats

per aquestes devastadores inundacions, així com la meua pregària a Déu pels difunts, les famílies, i per la recuperació dels pobles. El nostre Bisbat d'Urgell amb el Principat d'Andorra se sent molt unit al Poble Mallorquí en aquestes hores de tribulació, i us assegurem la nostra solidaritat en les conseqüències d'aquesta tragèdia.»

Visita i confirmacions a Castellserà.

L'Arquebisbe d'Urgell, Joan-Enric Vives, va visitar la Parròquia de Santa Magdalena de Castellserà i hi va administrar el sagrament de la Confirmació a 4 joves de la parròquia i 1

noia de Penelles. Estava acompanyat pel Rector, Mn. Iván Ayala, i per Mn. Llorenç Utgés, resident a la parròquia. Els feligresos li van oferir una gran acollida. A l'homilia, l'Arquebisbe va explicar el do que rebien de l'Esperit Sant en plenitud, i que els faria forts en la fe i coratjosos per al testimoniatge de l'amor i l'esperança. Remarcà que l'Evangeli d'aquell diumenge ens demana fer-nos com a infants, estimar la infantesa espiritual, no per esdevenir sempre infantilitzats o irresponsables, sinó per viure confiats en les mans de Déu i en la seva amorosa Providència. També explicà com el Sínode de Bisbes

ens demanarà no abaratar el somni dels joves i crear condicions socials i econòmiques, religioses i socials, perquè els joves puguin anar endavant amb esperança. Al final de la missa va regalar a tots els joves confirmats un exemplar del Nou Testament.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

12. ■ Dilluns (lit. hores: 4a setm.) [Tt 1,1-9 / Sl 23 / Lc 17,1-6]. Sant Josafat, bisbe coadjutor de Pòlozk i màrtir (1623) per la unitat dels cristians; sant Emilià (Millán) de la Cògolla, ermità a la Rioja.

13. ■ Dimarts [Tt 2,1-8.11-14 / Sl 36 / Lc 17,7-10]. Sant Leandre, bisbe de Sevilla (s. VI); sant Dídac (Diego) d'Alcalà, rel. franciscà a Se-

villa (†1463); sant Estanislau de Kostka, rel. jesuïta.

14. ■ Dimecres [Tt 3,1-7 / Sl 22 / Lc 17,11-19]. Sant Serapi, primer màrtir mercedari; sant Josep Pignatelli, prev. jesuïta; santa Veneranda, vg.

15. ■ Dijous [Flm 7-20 / Sl 145 / Lc 17,20-25]. Sant Albert el Gran (†1280), bisbe de Ratisbona i doctor

de l'Església (dominicà), patró dels naturalistes; sant Eugeni, bisbe de Toledo; sant Leopold (s. XII), noble, patró d'Àustria.

16. ■ Divendres [2Jo 4-9 / Sl 118 / Lc 17,26-37]. Santa Margarida d'Escòcia (†1093), reina, nascuda a Hongria; santa Gertrudis (1256-1303), verge cistercenca a Helfta.

17. □ Dissabte [3Jo 5-8 / Sl 111 / Lc 18,1-8]. Santa Isabel d'Hongria, princesa viuda, serventa dels malalts; sant Gregori Taumaturg, bisbe de Neocesarea (s. III).

18. ■ Diumenge vinent, XXXIII de durant l'any (lit. hores: 1a setm.) [Dn 12,1-3 / Sl 15 / He 10,11-14.18 / Mc 13,24-32]. Sant Romà, mr.; sant Aureli, mr.

Diumenge XXXII de durant l'any (B)

COMENTARI

Aquesta viuda pobra és la que ha donat més

Quan la Transfiguració apareixen *Moisés* —representant de la Llei— i *Elies* —representant dels Profetes—. Tot i ser profeta sense llibre propi, Elies és model de fidelitat al Senyor i de defensa dels pobres.

L'episodi del profeta i la viuda de Sarepta comença reclamant Elies *fer primer un panet per ell*, tot i que *a la viuda només li queda un grapat de farina i una mica d'oli* i la perspectiva és *morir de fam*. El missatge és clar: *No es buidarà el pot de farina ni s'abaixarà l'oli de la gerra*.

Garantia? *Ho diu el Senyor*. Així el miracle de llibre del *no buidar-se el pot de farina ni abaxar-se l'oli de la gerra* actualitza el gran do del manà.

La carta-homilia als Hebreus, havent assenyalat la imperfecció radical de la primera Aliança (8,7-13) i la total ineficàcia del culte antic (9, 1-10), dedica la resta del cp. 9 a presentar l'eficàcia definitiva del sacrifici de *Crist* que *va ser ofert una sola vegada quan va prendre damunt seu els pecats de tots*. Si el seu sacrifici no hagués estat definitivament redemptor, caldria la seva repetició constant.

Amb el Culte nou del seu Sacerdoci *Crist ha entrat al cel mateix i s'ha presentat davant Déu per nosaltres*.

Jesús ha ensenyat que no hi ha primer Manament sense segon quan, a la pregunta *quin és «el primer» de tots els Manaments*, contesta afegint que *«el segon» és «Estima els altres com a tu mateix»*.

Ara dues perícopes es complementen amb la crítica al costum d'*ocupar els primers seients* (v. 38-39) i a la praxi de *devorar els béns de les viudes* (v. 40), per acabar fent la lloança de la *viuda pobra* (v. 41-44).

La primera crítica presenta un retrat cru dels *mestres de la Llei*, els escribes, especialistes i intèrprets oficials de la Llei, teòrics educadors de la fe del Poble, als qui *els agrada ocupar els primers seients*. De l'anàlisi Jesús en treu una consigna: *No us fieu dels mestres de la Llei*.

En contraposició Jesús se situa *assegut al temple però enfrontat a la sala del tresor* per lloar la viuda pobra que ha donat més de tots perquè ella, que ho necessita, ha donat tot el que tenia mentre que els altres han donat del que els sobrava.

I jo, què dono?

Mn. José Luis Arín

▶ Lectura del primer llibre dels Reis (1Re 17,10-16)

En aquell temps el profeta Elies se n'anà a Sarepta. Quan arribà a l'entrada del poble hi havia allà una viuda que recollia llenya. Elies la cridà i li digué: «Porta'm, si et plau, una mica d'aigua per beure.» Mentre l'anava a buscar, Elies la tornà a cridar i li digué: «Porta'm, també, un tros de pa.» Ella respongué: «Per la vida del Senyor, el teu Déu, et juro que no en tinc gens. Només tinc un grapat de farina i una mica d'oli. Ara estava recollint aquests branquillons i anava a fer pa per a mi i per al meu fill. Ens el menjarem i després morirem de fam.»

Elies li respongué: «No tinguis por. Fes-ho tal com dius, però primer fes un panet per a mi i dona-me'l. Després ja en faràs per a tu i per al teu fill. Això diu el Senyor, Déu d'Israel: No es buidarà el pot de la farina ni s'abaixarà l'oli de la gerra fins al dia que Senyor enviarà la pluja al país.» Ella va fer tal com Elies li havia dit, i durant molts dies, tant ella com la seva família van poder menjar: no es va buidar el pot de la farina ni s'abaixà l'oli de la gerra, tal com el Senyor ho havia dit per boca d'Elies.

▶ Salm responsorial (145)

R. *Lloa el Senyor, ànima meva.*

El Senyor, que es manté fidel per sempre, / fa justícia als oprimits, / dona pa als qui tenen fam. / El Senyor deslliura els presos.

El Senyor dona la vista als cecs, / el Senyor redreça els vençuts. / El Senyor estima els justos; / el Senyor guarda els forasters. R.

Manté les viudes i els orfes, / i capgira els camins dels injustos. / El Senyor regna per sempre, és el teu Déu, / Sió, per tots els segles. R.

▶ Lectura de la carta als cristians hebreus (He 9,24-28)

Crist no ha entrat en aquell santuari, a imatge del veritable, fet per mà d'homes, sinó que ha entrat al cel mateix, i s'ha presentat davant Déu per nosaltres. El gran sacerdot entra cada any al santuari amb una sang que no és la seva. Crist, en canvi, no s'ha d'ofrir moltes vegades, altrament hauria hagut d'anar sofrint la seva passió des de la creació del món. De fet no ha aparegut fins ara, a la fi dels temps, a oferir-se ell mateix una sola vegada, com a víctima per abolir el pecat. Els homes morim una sola vegada, i després de la mort ve el judici. Semblantment el Crist va ser ofert una sola vegada, quan va prendre damunt seu els pecats de tots. Després tornarà a revelar-se, no ja per raó dels pecats, sinó per salvar aquells qui esperen el moment de rebre'l.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Marc (Mc 12,38-44) (Versió abreujada)

En aquell temps, Jesús, estant assegut al temple, davant la sala del tresor, Jesús mirava com la gent hi tirava diners. Molts rics hi tiraven molt, però vingué una viuda pobra que hi tirà dues monedes de les més petites. Jesús cridà els deixebles i els digué: «Us dic amb tota veritat que aquesta viuda pobra és la que ha donat més de tots; els altres han donat del que els sobrava, però ella, que ho necessitava per a viure, ha donat tot el que tenia.»

▶ Lectura del primer libro de los Reyes (1Re 17,10-16)

En aquellos días, se alzó el profeta Elías y fue a Sarepta. Traspasaba la puerta de la ciudad en el momento en el que una mujer viuda recogía por allí leña. Elías la llamó y le dijo: «Tráeme un poco de agua en el jarro, por favor, y beberé». Cuando ella fue a traérsela, el volvió a gritarle: «Tráeme, por favor, en tu mano un trozo de pan». Ella respondió: «Vive el Señor, tu Dios, que no me queda pan cocido; sólo un puñado de harina en la orza y un poco de aceite en la alcuza. Estoy recogiendo un par de palos, entraré y prepararé el pan para mí y mi hijo, lo comeremos y luego moriremos». Pero Elías le dijo: «No temas. Entra y haz como has dicho, pero antes prepárame con la harina una pequeña torta y tráemela. Para ti y tu hijo la harás después. Porque así dice el Señor, Dios de Israel: «La orza de harina no se vaciará, la alcuza de aceite no se agotará, hasta el día en que el Señor conceda lluvias sobre la tierra». Ella se fue y obró según la palabra de Elías, y comieron él, ella y su familia. Por mucho tiempo la orza de harina no se vació ni la alcuza de aceite se agotó, según la palabra que había pronunciado el Señor por boca de Elías.

▶ Salmo responsorial (145)

R. *Alaba, alma mía, al Señor.*

El Señor mantiene su fidelidad perpetuamente, / hace justicia a los oprimidos, / da pan a los hambrientos. / El Señor liberta a los cautivos. R.

El Señor abre los ojos al ciego, / el Señor endereza a los que ya se doblan, / el Señor ama a los justos. / El Señor guarda a los peregrinos. R.

Sustenta al huérfano y a la viuda / y trastorna el camino de los malvados. / El Señor reina eternamente, / tu Dios, Sión, de edad en edad. R.

▶ Lectura de la carta a los Hebreos (Heb 9,24-28)

Cristo entró no en un santuario construido por hombres, imagen del auténtico, sino en el mismo cielo, para ponerse ante Dios, intercediendo por nosotros. Tampoco se ofrece a sí mismo muchas veces como el sumo sacerdote, que entraba en el santuario todos los años y ofrecía sangre ajena. Si hubiese sido así, tendría que haber padecido muchas veces, desde la fundación del mundo. De hecho, él se ha manifestado una sola vez, al final de los tiempos, para destruir el pecado con el sacrificio de sí mismo. Por cuanto el destino de los hombres es morir una sola vez; y después de la muerte, el juicio. De la misma manera, Cristo se ofreció una sola vez para quitar los pecados de todos. La segunda vez aparecerá, sin ninguna relación al pecado, para salvar a los que lo esperan.

▶ Lectura del santo Evangelio según san Marcos (Mc 12,38-44) (Versión abreviada)

En aquel tiempo, Jesús, estando sentado enfrente del tesoro del templo, observaba a la gente que iba echando dinero: muchos ricos echaban mucho; se acercó una viuda pobre y echó dos moneditas, es decir, un cuadrante. Llamando a sus discípulos, les dijo: «En verdad os digo que esta viuda pobre ha echado en el arca de las ofrendas más que nadie. Porque los demás han echado de lo que les sobra, pero esta, que pasa necesidad, ha echado todo lo que tenía para vivir».